

Poznań, dnia 10.VIII.2016r.

dr AGATA MATYSIAK-BŁASZCZYK

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Wydział Studiów Edukacyjnych

Zakład Badań Środowisk Wychowawczych

AUTOREFERAT

1. Imię i Nazwisko: Agata Matysiak – Błaszczyk

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe

2006 – stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki na podstawie rozprawy doktorskiej „Sytuacja życiowa kobiet pozbawionych wolności” nadany uchwałą Rady Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 21. 02. 2006 r. Promotorem w przewodzie doktorskim był: prof. dr hab. Jerzy Modrzewski. Recenzentami rozprawy byli prof. dr hab. Tadeusz Frąckowiak oraz prof. dr hab. Bronisław Urban.

2001 – magister pedagogiki, Wydział Studiów Edukacyjnych, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu kierunek Pedagogika ogólna II stopnia. Studia ukończyłam uzyskując dyplom magisterski z oceną bardzo dobrą.

Ukończone studia podyplomowe:

2006 – Studia Podyplomowe w zakresie „Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji”, Wydział Studiów Edukacyjnych, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu ukończone z wynikiem pozytywnym.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

od 01. 10. 2006 – adiunkt w Zakładzie Badań Środowisk Wychowawczych na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Od 01.10.2006 – 30.09.2013 – starszy wykładowca w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie – 1 etat.

Od 01.10.2013 – 30.09.2015 – starszy wykładowca w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. Jana Amosa Komeńskiego w Lesznie – 0,5 etatu.

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. nr 65, poz. 595 ze zm.).

a) tytuł osiągnięcia naukowego

Więzienne macierzyństwo - studium socjopedagogiczne.

b) autor/autorzy, tytuł/tytuły publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa, recenzent wydawniczy

Agata Matysiak – Błaszczyk, *Więzienne macierzyństwo – studium socjopedagogiczne*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2016, ss. 286. ISBN 978-83-232-3045-8.

Recenzent wydawniczy: prof. dr hab. Anna Nowak

c) omówienie celu naukowego/artystycznego ww. pracy/prac i uzyskanych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania

Przedmiotem poznawczej analizy pomieszczonej w rozprawie habilitacyjnej jest pewna forma realizowanej między innymi i w Polsce praktyki resocjalizacyjnej towarzyszącej osadzonym w zakładach karnych kobietom, które w tej sytuacji życiowej doświadczają aktywnego macierzyństwa i które odbywają karę pozbawienia wolności wraz ze swoimi dziećmi. W książce opisałam i wyjaśniłam rolę oddziaływań resocjalizacyjnych podejmowanych

wobec przestępczych kobiet matek oraz znaczenie pierwotnych doświadczeń socjalizacyjnych tej wybranej kategorii dzieci interesując się wpływem sytuacji i warunków zakładu karnego na kształtowanie się znamion doświadczanego przez te dzieci procesu ich socjalizacji pierwotnej.

Stąd intrygującym poznawczo wydało się być poszukiwanie odpowiedzi na pytania o to:

- 1) Kobiety o jakiej perspektywie biograficznej, jakiej przeszłości przestępczej odbywają karę pozbawienia wolności w polskich zakładach karnych ze szczególnym uwzględnieniem zakładu karnego w Krzywańcu pozostając w sytuacji aktywnego macierzyństwa ?
- 2) Czy i jak dalece różnorodny charakter aktualnie doświadczanej przez badane kobiety – matki sytuacji życiowej, brany jest pod uwagę (znajduje swoje odzwierciedlenie lub pozostaje) w związku ze spodziewaną przez nie i ujawnianą perspektywą życiową ?
- 3) Czy wczesne doświadczenia socjalizacyjne dzieci przebywających w specyficznych warunkach i sytuacjach zakładu karnego, wraz ze swoimi matkami, wywierają i jaki wpływ na kształtowanie się ich perspektywy biograficznej, determinując lub nie, wyznaczając bądź ograniczając ich szanse życiowe w kontekstach środowisk ich już poza więziennej aktywności ?
- 4) Interesowało mnie także to, co aktualnie się czyni w zakładach karnych by urealnić postulowaną i deklarowaną działalność resocjalizacyjną wobec skazanych kobiet. Problem ten zorientował mnie ku rozważeniu, owych możliwości readaptacyjnych badanych kobiet w kontekście doświadczanego przez społeczeństwo polskie okresu transformacji ustrojowej, czasu szczególnego, wymuszającego również na osobach, które odbyły karę pozbawienia wolności, a funkcjonujących poza zakładami karnymi, samodzielne radzenie sobie z własną egzystencją. Jest, więc to pytanie o to, na ile badane kobiety kreśląc obraz swojej biografii, po okresie własnej karnej izolacji, są świadome dynamiki życia społecznego i pojawiających się w związku z nią problemów życiowych i o to, czy posiadają one kompetencje i jakie do radzenia sobie w tych zmieniających się warunkach i sytuacjach ?

Poszukiwanie odpowiedzi na powyższe pytania jest tym bardziej zasadne, iż w tych obszarach wiedzy, w jakich komponuje się właściwe dla ich dyscyplinarnych aspektów obrazy wczesnego dzieciństwa w zasadzie nie podejmuje się, względnie czyni się to sporadycznie, systematycznego opisu i wyjaśnienia owego bulwersującego opinię publiczną fenomenu „więzionego dzieciństwa”, będącego wszakże przedmiotem żywego medialnego zainteresowania czyniącego zeń, w zależności od orientacji politycznej czy ideologicznej danego medium, kwestię sensacyjną, interesownie prezentowaną i niejednoznacznie interpretowaną.

Również w literaturze z zakresu pedagogiki resocjalizacyjnej marginalnie podejmuje się i ujawnia starania zmierzające ku gruntownemu opisowi i wyjaśnieniu postaci i przebiegu biografii dzieci doświadczających wczesnej socjalizacji w warunkach izolacji penitencjarnej i jej z założenia resocjalizacyjnego sprawstwa wobec przestępczych kobiet – matek. Jedną z prób zrealizowania takich badań podjęto w Zakładzie Karnym w Krzywańcu, w latach 1980 – 1997 jednak na ich podstawie nie można jednoznacznie orzekać o efektywności oddziaływań resocjalizacyjnych dzieci socjalizowanych w tych warunkach wobec skazanych matek tym bardziej, że ślady owej więziennej socjalizacji winny być tropione w kontekstach pozawięziennych środowisk zarówno ich życia, jak i życia ich matek, które po opuszczeniu zakładu karnego nierzadko pozbywają się ich bądź je ewidentnie zaniedbują opiekuńczo ujawniając wobec swoich dzieci także wzory zachowań demoralizujących je. Z tych względów podejmowana przeze mnie problematyka wydaje się być uzasadniona i ciągle aktualna.

Przedmiotem ocenianej monografii jest doświadczanie macierzyństwa w instytucji totalnej jaką jest zakład karny. Zatem codzienność życia dziecka ma swój początek w warunkach więziennych. Podjęta w książce narracja dotyczy z jednej strony opisu i wyjaśnienia sytuacji kobiet – matek będących w fazie aktywnego macierzyństwa, a przebywających w warunkach zakładu karnego, a drugiej zaś strony dzieci, które inicjują swoje człowieczeństwo w sytuacji karnie „nadzorowanej”. Niewątpliwie jedną z nauk, która interesuje się wsparciem kobiet w podmiotowym doświadczaniu macierzyństwa, zwłaszcza „nadzorowanego” jest nauka pedagogiczna. W dyskursie pedagogicznym zwraca

się szczególną uwagę na kwestie związane ze wspieraniem osób doświadczających macierzyństwa, a zwłaszcza tego wymiaru, który powiązany jest z potrzebą kreowania tożsamości macierzyńskiej. Więzienne matki już w fazie prenatalnej macierzyństwa doświadczają licznych deprivacji potrzeb np. biologicznych (niedożywienie matek, niekorzystanie z opieki medycznej, uzależnienia kobiet od nikotyny, alkoholu, narkotyków), emocjonalnych (liczne stresy traumy spowodowane doświadczaniem przemocy psychicznej i fizycznej, ale i ciągłym niepokojem, który w konsekwencji zaburza stabilizację emocjonalną kobiet). Spełnianie przez nie społecznej roli macierzyńskiej a więc pozostawanie w bezpośredniej relacji społecznej (socjalizacyjnej) ze swoim (-i) dzieckiem (-ćmi) w warunkach karnej izolacji to niewątpliwie sytuacja godna pedagogicznej ingerencji poprzedzonej rzetelną empiryczną diagnozą tym bardziej uzasadnioną, iż to właśnie swoiście postrzegana i zalecana pedagogia stała się jedną z inspiracji owej praktyki.

Jednak zarówno pedagogika, jak i pedagogie odwołują się w sposób mniej lub bardziej ewidentny w uzasadnianiu konstruowanej w nich interpretacji przedmiotu do jednej lub kilku jego teorii podstawowych. Tak też się stało w przypadku interesującego mnie zagadnienia doświadczania macierzyństwa przez kobiety pozostające w sytuacji karnego pozbawienia wolności. Wśród wielu możliwości dyktowanych aspektami owego zagadnienia w przypadku autorskiej decyzji zdecydował aspekt socjopedagogiczny wskazujący na konieczność uwzględnienia dorobku teoretycznego konstruowanego głównie w obszarze nauki socjologicznej i psychologii społecznej. W prezentowanym czytelnikowi opracowaniu w związku z tym wykorzystane zostały elementy socjopsychologicznej teorii socjalizacji ze szczególnym zwróceniem uwagi na społeczne praktyki socjalizacyjne zmierzające do formowania osób społecznych doświadczających realnego uczestnictwa w środowiskach swojej życiowej aktywności. W przypadku badanej kategorii kobiet mamy do czynienia z sytuacją ich socjalizacyjnych deprecjacji, marginalizacji i okresowej izolacji. Doświadczanie tego rodzaju sytuacji biograficznej jest niewątpliwie wyznaczone wieloma czynnikami, wśród których znaczącą rolę odgrywa socjalizacja o postaci dysocjacyjnej zgodnie z rozumieniem tych pojęć w pracach S. Kowalskiego. Równocześnie są to osoby poddawane w warunkach karnej izolacji

oddziaływaniom zawierającym intencje asocjacyjne. One same również pozostając w bezpośredniej relacji ze swoimi dziećmi stają się podmiotem socjalizacji (jakiej?) swoich dzieci. Wszystko to wskazuje i uzasadnia potrzebę skupienia uwagi na istocie, mechanizmach i konsekwencjach przebiegu procesu socjalizacji (czy to asocjacyjnej, czy dysocjacyjnej), w odniesieniu do specyficznej interesującej autorkę kategorii kobiet i ich dzieci. Procesy te przebiegają zawsze w jakichś kontekstach określanych mianem toposów lub środowisk. Czas przebywania badanych kobiet z ich dziećmi w miejscu odizolowanym nasycony jest intencjami i działaniami resocjalizacyjnymi, które czyni z tego miejsca z pedagogicznego punktu widzenia specyficzne środowisko dynamiczne wychowawczo, socjalizacyjne zarówno dla rozważanej kategorii kobiet, jak i ich dzieci.

Kategorie środowiska wychowawczego sytuują niewątpliwie moje rozważania w kontekście przedmiotu pedagogiki społecznej, w jej nurcie socjopedagogicznym tzn.; takim, który lokuje prezentowany w niniejszej monografii dyskurs na pograniczu tej dyscypliny i socjologicznej teorii socjalizacji (wychowania). W pierwszym rozdziale niniejszej monografii zostały zaprezentowane teoretyczne interpretacje dotyczące stawania się osób społecznych i ich wspólnotowej obecności we współczesnym dyskursie naukowym. Prowadzona narracja odwołuje się do socjopedagogicznego oglądu procesów socjalizacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem uczestnictwa jednostki w środowisku jej życia i społecznego wzrastania. Drugi rozdział monografii stanowią empiryczne przyczynki do diagnozy praktyk macierzyńskich w warunkach polskich zakładów karnych. W tym rozdziale dokonuję przeglądu literatury i badań poświęconych przestępczości dziewcząt i kobiet, zwłaszcza tym, którym przyszło odbywać karę pozbawienia wolności w fazie aktywnego macierzyństwa (będąc w ciąży, bądź posiadając dziecko czy dzieci do lat 3). Dyskurs trzeciego rozdziału dotyczy podstaw prawnych wykonywania kary pozbawienia wolności wobec kobiet pozostających w sytuacji aktywnego macierzyństwa, w trakcie jej odbywania. Opisuję typy i rodzaje zakładów karnych, systemy odbywania kary pozbawienia wolności, wykonywanie kary pozbawienia wolności wobec kobiet oraz prezentuję podstawy prawne działalności badanej przywięziennej instytucji jaką jest Dom

Matki i Dziecka w Krzywańcu. Z kolei czwarty rozdział pracy stanowi metodologiczny projekt badań własnych, w którym opisałam biografie skazanych kobiet pełniących aktywne role macierzyńskie jako przedmiot badań, zastosowaną w badaniach metodę, dokonuję opisu miejsca prowadzenia badań oraz środowiska sytuacji społecznej kobiet pozbawionych wolności wraz z dziećmi w Domu Matki i Dziecka w Krzywańcu. Rozdział piąty stanowi szczegółowy opis organizacji i funkcjonowania badanej instytucji z jego krytyczną analizą. Ostatni rozdział pracy współtworzą narracje badanych kobiet, tak jak się one ukształtowały w ich podmiotowym doświadczeniu spełniania ról uwięzionych matek pozostających w bezpośredniej relacji społecznej ze swoimi dziećmi – spełniając tym samym wobec nich funkcje socjalizującego jej podmiotu. W książce zostały wykorzystane elementy socjopsychologicznej teorii socjalizacji ze szczególnym zwróceniem uwagi na społeczne praktyki socjalizacyjne zmierzające do formowania osób społecznych doświadczających realnego uczestnictwa w środowiskach swojej życiowej aktywności. Skoncentrowałam naukowe rozważania na istocie, mechanizmach i konsekwencjach przebiegu procesu socjalizacji (czy to asocjacyjnej, czy dysocjacyjnej), w odniesieniu do specyficznej interesującej autorkę kategorii kobiet i ich dzieci. Procesy te przebiegają zawsze w jakichś kontekstach określanych mianem toposów lub środowisk. Zdaniem autorki monografii dominujący jurydyczny, spenitencjaryzowany paradygmat funkcjonowania oddziały dla matek i ich małych dzieci nie będzie miał szans na jakiegokolwiek powodzenie jeśli nie zostanie on zreformowany o założenia humanistyczno - społeczne. Asocjacyjne wpływy każdej matki, a z pewnością tej, która przebywa w izolacji z dzieckiem powinny polegać na zachowaniu przez matkę bliskiego kontaktu z dzieckiem, obdarzaniu dziecka bezwarunkową, autentyczną miłością macierzyńską, matka powinna stale stymulować jego rozwój, być ciepłą, dobrą, wyrozumiałą, życzliwą, dbającą o potrzeby dziecka, chroniącą przed przykrymi doświadczeniami, trwającą w uczuciach, zdolną do poświęceń, stawiającą wyżej uczucia, aniżeli przesłanki racjonalne, wyzbywającą się egocentryzmu. Kobieta ponad wszystko powinna dbać o dobro dziecka i jego psychofizyczny rozwój, przy jednoczesnym spełnianiu się w rolach macierzyńskich. Niestety jak wynika z przeprowadzonych badań taka sytuacja pozostaje w sferze modelowej, a nie

rzeczywistej. Owszem personel Domu Matki i Dziecka pozwala i wręcz nakłania skazane matki do pielęgnowania najwyższych wartości, jakimi jest macierzyństwo i dzieciństwo, w obecności matki, jednak zdaje się, że te działania są niewystarczające, aby uchronić dzieci przed piętnem pierwotnej socjalizacji, w warunkach więziennych i biograficznym utrwalaniem konsekwencji „nadzorowanego” dzieciństwa. W przekonaniu autorki monografii istnieje głęboka potrzeba zorganizowania w Polsce placówek readaptacyjnych dla matek i dzieci opuszczających Domy Matki i Dziecka, aby urzeczywistniła się kontynuacja oddziaływań resocjalizacyjnych w środowiskach życiowej aktywności kobiet i ich dzieci.

W fazie konceptualizacji badań towarzyszyło mi silne przekonanie ukształtowane nie tylko doświadczeniem, ale lekturą teorii kontynuacji, że przeszłość biograficzna więziennych matek wpłynęła zasadniczo na ich terażniejszość, natomiast pobyt badanej grupy kobiet i ich dzieci w izolacji będzie silnie determinował ich przyszłość. Przedmiot mojego zainteresowania badawczego pozwolił mi zatem na podjęcie dalszych działań i zamierzeń, w odniesieniu do gromadzenia i interpretacji uzyskanego materiału empirycznego. Niewątpliwie w analizach biografii więziennych matek poszukiwałam zalet badań biograficznych. Historię życia i narracje autobiograficzne w mojej koncepcji badań traktuję jako rekonstrukcję wspomnień osadzonych kobiet z perspektywą kreacji ich przyszłości poizolacyjnej. Opowiadane przez skazane matki historie życia są zawsze ulokowane w konkretnej rzeczywistości społecznej, która niejednokrotnie wpłynęła na przebieg ich scenariuszy życiowych. Skazane kobiety poprzez swoje odczucia, doświadczenia, przeżycia, interpretacje świata są kreatorkami własnej rzeczywistości, ich narrację traktuję jako opowieść, która ma swojego autora, swój przedmiot, motyw i cel uzasadniający potrzebę opowiadania. W niniejszej pracy „śledzę” scenariusze biograficzne uwięzionych matek, z uwzględnieniem ich „prywatnych zapamiętanych światów”. Na wspomniane światy składają się indywidualne, unikatowe, niepowtarzalne doświadczenia, przeżycia i sytuacje, w których społecznie uczestniczyły jednostki. Perspektywa czasowa jest także niezwykle istotna dla opisywanego przedmiotu badań, ponieważ pozwala na analizę orientacji co do przyszłości poizolacyjnej badanych kobiet-matek, co

stanowiło zasadniczy cel zrealizowanego przeze mnie przedsięwzięcia naukowego. Biorąc pod uwagę, że więzienie jest trudną instytucją do prowadzenia jakichkolwiek badań naukowych, w niniejszym projekcie badawczym zastosowałam takie techniki badawcze, jak: wywiad narracyjny, wywiad pogłębiony, badanie treści dokumentacji zakładu, badanie treści dzienników prowadzonych przez więzienne matki, rozmowę. Dwanaście badanych kobiet, które odbywały karę pozbawienia wolności wraz ze swoimi dziećmi, były poproszone o opowiedzenie swoich historii życia, przeżyć i doświadczeń związanych z okresem przedizolacyjnym, izolacyjnym i planami na przyszłość. Celem zrealizowanych badań było zdobycie danych umożliwiających rekonstrukcję i interpretację czasowych, sekwencyjnych wydarzeń, które wpłynęły na przebieg scenariuszy biograficznych badanych kobiet. Uzyskany materiał z wywiadów pozwolił ustalić pełny zapis uczestnictwa badanych w istotnych wydarzeniach, jak również rejestrację procesu gromadzenia doświadczeń przez podmiot biografii. Przeprowadziłam także pogłębione wywiady eksperckie z kierowniczką Domu Matki i Dziecka, psychologiem pracującym na opisywanym oddziale oraz wychowawcami badanego oddziału. Niezwykle cennym źródłem wiedzy były rozmowy ze wszystkimi uczestnikami moich doświadczeń badawczych. Rozmowy prowadziłam z pracownikami działu ochrony. Na pierwszym etapie badania przybrały postać długotrwałych analiz dokumentacji Zakładu Karnego oraz kwerendy literatury w przyzakładowej bibliotece. To miejsce było często odwiedzane przez personel różnego szczebla.

Miałam zatem możliwość prowadzenia rozmaitych rozmów. Wykorzystując na pierwszym etapie badań warunki atmosferyczne (okres wakacyjny), rozmawiałam z więziennymi matkami na placu zabaw, najczęściej w piaskownicy, w palarni, w kuchni, w pralni, w dziecięcej bawialni, w trakcie ich przebywania u kierowniczki oddziału Domu Matki i Dziecka. Rozmowy te potraktowałam jako niezwykle przydatne i uzupełniające zebrany materiał badawczy. Szczegółowa interpretacja uzyskanych wyników z badań pomieszczona w ocenianej pracy pozwoliła mi na opracowanie rekomendacji dla dalszej praktyki penitencjarnej i polityki karnej.

Monografia i wyniki badań własnych mają kilka walorów aplikacyjnych:

1. W literaturze z zakresu pedagogiki resocjalizacyjnej i pedagogiki społecznej nie ma wystarczającej ilości badań prowadzonych w obszarze więziennego macierzyństwa. Zatem uzyskane wyniki badań można potraktować jako pionierskie.
2. Uzyskany materiał empiryczny może być istotny dla decydentów szeroko rozumianych systemów pomocowych np.; systemu penitencjarnego i pomocy społecznej w Polsce, dla praktyków resocjalizacji, pracowników socjalnych, kuratorów sądowych i asystentów rodziny, którzy bezpośrednio lub pośrednio pomagają „więziennym matkom”.
3. Wyniki badań własnych mogą stanowić przyczynek do projektowania i wdrażania zmian w obszarze oddziaływań resocjalizacyjnych i readaptacyjnych przeznaczonych dla kobiet- matek odbywających karę pozbawienia wolności z dzieckiem/dziećmi.
4. Monografia może służyć studentom pedagogiki, socjologii, psychologii i prawa, jako materiał źródłowy do prowadzenia badań w instytucjach totalnych.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

Podjęmowane przeze mnie zainteresowania naukowe rozwijane po obronie pracy doktorskiej dotyczą dwóch głównych obszarów tematycznych: po pierwsze teoretycznych aspektów procesu socjalizacji ze szczególnym uwzględnieniem socjalizacji dysocjacyjnej dziewcząt i kobiet i po drugie problemów społecznych doświadczanych przez Polaków w sytuacji niepewnego jutra.

W obszarze pierwszym przedmiotem moich naukowych eksploracji była zarówno teoretyczna analiza wybranych kwestii dotyczących procesu socjalizacji, ale przede wszystkim sytuacji dziewcząt i kobiet naruszających zasady ładu aksjonormatywnego, jak i praktykowanym działaniom naprawczym podejmowanym w obszarze pomocy i ich wsparcia.

Chciałabym szczególnie podkreślić znaczenie doświadczenia uzyskanego w pracy zespołu, którym kierował prof. dr hab. Jerzy Modrzewski z aktywnym udziałem dr Doroty Sipińskiej. Przez dwa lata intensywnej pracy wspólnie

przygotowaliśmy dwa tomy publikacji „Socjalizacja w kategoriach wieku społecznego. Standaryzacja socjalizacji inkluzyjnej. Dzieciństwo i Młodość. Przewodnik teksty do ćwiczeń z socjologii wychowania”, Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. J.A. Komeńskiego, Leszno 2010, ss. 340 oraz „Socjalizacja w kategoriach wieku społecznego. Standaryzacja socjalizacji inkluzyjnej. Dorosłość i Starość. Przewodnik i teksty do ćwiczeń z socjologii wychowania, Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. J. A. Komeńskiego, Leszno 2011, ss. 194.

Celem wskazanych publikacji było ukazanie istoty i dynamiki procesu socjalizacji z udziałem poszczególnych kategorii wieku społecznego. Jako Redaktorzy tomów podjęliśmy trud zgromadzenia i zaprezentowania tekstów z rodzimej socjologicznej refleksji dotyczącej dzieciństwa, młodości, dorosłości i starości. Przyświecała nam idea, aby zgromadzone teksty powstałe po II wojnie światowej miały wartość historyczną, ale przede wszystkim, aby przybliżyły socjologiczną orientację teoretyczną poruszanej w nich problematyki.

W każdej z publikacji wzbogaciliśmy jej zawartość nie tylko uwagami i opisami do realizacji treści programowych z przedmiotu socjologia wychowania, ale także wykazem zalecanych lektur.

I tak w tomie pierwszym pomieściliśmy:

Jerzy Modrzewski, Dorota Sipińska, Agata Matysiak – Błaszczyk, Dzieciństwo i młodość - standaryzacja socjalizacji inkluzyjnej [Wstęp], s. 7-9.

Jerzy Modrzewski, Dorota Sipińska, Agata Matysiak – Błaszczyk, O kondycji socjologii wychowania, s. 13-25.

Jerzy Modrzewski, Dorota Sipińska, Agata Matysiak – Błaszczyk, Wybrane problemy i propozycje ich realizacji, s. 61-64.

Jerzy Modrzewski, Dorota Sipińska, Agata Matysiak – Błaszczyk, Problematyzacja i uwagi dotyczące realizacji treści programowych, s. 129-133.

Tom drugi zawiera:

Jerzy Modrzewski, Agata Matysiak – Błaszczyk, Dorota Sipińska, Dorosłość i starość - stabilizacja i rekonstrukcja socjalizacji emancypacyjnej i promującej jednostki w ich społecznym uczestnictwie [Wstęp], s. 7-11.

Jerzy Modrzewski, Agata Matysiak – Błaszczyk, Dorota Sipińska, Dorosłość. Wybrane kwestie merytoryczne i metodyczne, s. 11-16.

Jerzy Modrzewski, Agata Matysiak – Błaszczyk, Dorota Sipińska, Starość. Problematyka i propozycje jej realizacji, s. 75-78.

Agata Matysiak – Błaszczyk, Mirosława Ściupider, Troska o seniorów i ich wsparcie- wyzwaniem współczesności, s. 95-106.

W roku 2012 wspólnie z prof. dr hab. Jerzym Modrzewskim przygotowaliśmy publikację pt: „Socjalizacja dysocjacyjna w doświadczeniu indywidualnym i społecznym. Inspiracje teoretyczne i praktyczne, Wydawnictwo Wydziału Pedagogiczno – Artystycznego w Kaliszu, Poznań – Kalisz 2012, ss. 465.

Do publikacji zaprosiliśmy autorów tekstów, którzy podejmują w swojej pracy zawodowej trud teoretycznego i praktycznego rozpoznawania i rozwiązywania społecznie identyfikowanego problemu współczesnej w ogóle, a w szczególności „trudnej młodzieży”, zagrożonej podejmowaniem ryzykownych biograficznie zachowań, ulegającej ich dewiacyjnym wzorom, poddającej się w środowiskach swojej życiowej aktywności socjalizacji dysocjacyjnej, wiodącej ją zbyt często ku społecznej marginalizacji, izolacji czy wręcz ekskluzji. W pomieszczonych w tomie artykułach znajdujemy propozycje i doświadczenia z praktyki pedagogicznej zmierzające do reorientacji procesu jej socjalizacji ku postaci asocjacyjnej, rokującej biograficznie – pomyślnie. Zawierają one także sugestie rekonstrukcji środowisk aktywności życiowej

młodości w kierunku uzyskaniu efektu standaryzującego jej zachowania i warunki egzystencji¹.

W niniejszej publikacji zamieszczono następujące teksty:

Agata Matysiak – Błaszczyk, Jerzy Modrzewski, Wstęp, s. 7 – 15.

Agata Matysiak – Błaszczyk, Dziewczęta w procesie socjalizacji zagrożonej dysocjacją, s. 53- 69.

Do pierwszego obszaru badawczego zaliczam także publikację pt: Społeczeństwo w pedagogice. Pedagogika w społeczeństwie. Księga Jubileuszowa poświęcona w 70 rocznicę urodzin Profesora Jerzego Modrzewskiego, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2016, ss. 562, przygotowaną wspólnie z dr Ewą Włodarczyk.

Celem publikacji było uhonorowanie osoby prof. dr hab. Jerzego Modrzewskiego w związku z rocznicą 70 urodzin oraz 45 – lecia pracy naukowej profesora. W Księdze Jubileuszowej znalazły się teksty wybitnych reprezentantów niemalże wszystkich liczących się ośrodków naukowych w Polsce co stanowi niepodważalną wartość tej wyjątkowej publikacji.

Mój udział w publikacji stanowią następujące autorskie i współautorskie teksty:

Agata Matysiak – Błaszczyk, Ewa Włodarczyk, Słowo od redaktorek, s. 9.

Agata Matysiak – Błaszczyk, Ewa Włodarczyk, Uczestnictwo społeczne w biegu życia Profesora Jerzego Modrzewskiego, s. 17-31.

Agata Matysiak – Błaszczyk, Bibliografia prac Profesora Jerzego Modrzewskiego, s. 31- 45.

¹ Z wstępu książki „Socjalizacja dysocjacyjna w doświadczeniu indywidualnym i społecznym. Inspiracje teoretyczne i praktyczne”. Wydawnictwo Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego w Kaliszu, Poznań - Kalisz 2012, s. 7.

Agata Matysiak – Błaszczyk, Spotkania z Profesorem Jerzym Modrzewskim, s. 101- 103.

Kolejno w obszarze pierwszym za istotną uważam publikację poświęconą interdyscyplinarnemu, społeczno-humanistycznemu dyskursowi dotyczącemu rozmaitych kontrowersji wokół socjalizacji dziewcząt i kobiet, którą przygotowałam wspólnie z dr Barbarą Jankowiak w 2016 roku.

Agata Matysiak – Błaszczyk, Barbara Jankowiak, *Kontrowersje wokół socjalizacji dziewcząt i kobiet*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2016, ss. 385.

Niniejsza publikacja została przygotowana z kilku istotnych powodów. Po pierwsze problematyka socjalizacji dysocjacyjnej dziewcząt jest okazjonalnie traktowana w polskich opracowaniach teoretycznych, sporadycznie prowadzi się także badania empiryczne, które dotyczą szeroko rozumianej naprawy dziewcząt. Po drugie mało imponująco przedstawia się także stan doświadczeń w identyfikowaniu, ograniczaniu i przewyżnianiu zagrożeń egzystencjalnych i socjalizacyjnych dziewcząt i kobiet w Polsce. Po trzecie coraz częściej badania naukowe wskazują na sukcesywne i nabierające na dynamice obniżanie się granic wiekowych osób doświadczających owych zaburzeń. Niepokojącym jest także ich struktura i skala dosięgająca już nie tylko młodzież ze środowisk o podwyższonym ryzyku zagrożenia socjalnego, a co za tym idzie i obyczajowego oraz witalnego. Coraz częściej bowiem dziewczęta wywodzące się z postrzeganych jako zdrowych i prawidłowo funkcjonujących rodzin i współtworzonych przez nie środowisk przejawiają zachowania, które jeszcze, jak dotychczas, kwalifikujemy jako dewiacyjne, sygnalizujące niepokojącą nie tylko pedagogów reorientację procesu ich socjalizacji ku jego dysocjacyjnej postaci.

Publikowane w książce analizy stanowią wielopłaszczyznową narrację w obszarze nauk o edukacji skupiającą się wokół: socjalizacji, edukacji, wychowania i pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Za nadrzędny cel pracy postawiono uzyskanie lepszego zrozumienia niektórych kluczowych aspektów trudności socjalizacyjnych dziewcząt i kobiet. Prezentowane w książce

rozważania mogą stanowić istotny wkład w pedagogiczny oraz interdyscyplinarny dyskurs wokół problematyki „kobięcych” doświadczeń życiowych – zarówno normatywnych, jak i (co szczególnie ważne dla tej pracy) nienormatywnych. Biorąc pod uwagę, że kobiecy punkt widzenia był często w literaturze pomijany, praca ta może stanowić istotny wkład do rozumienia specyfiki oraz konsekwencji oddziaływań socjalizacyjnych wobec dziewcząt i kobiet.

Egzemplifikacją moich zainteresowań badawczych w opisanej powyżej problematyce są teksty:

Agata Matysiak – Błaszczyk, Barbara Jankowiak, *Wprowadzenie*, s. 7-13.

Agata Matysiak – Błaszczyk, *Macierzyństwo w izolacji - kontrowersje, wyzwania, dylematy*, s. 65-85.

Oprócz czterech prac zbiorowych opisanych powyżej do obszaru pierwszego zaliczam artykuły, których przedmiotem zainteresowań naukowych były szeroko rozumiane procesy socjalizacji ze szczególnym uwzględnieniem socjalizacji dysocjacyjnej dziewcząt i kobiet.

Agata Matysiak – Błaszczyk, *Pomoc społeczna i praca socjalna wobec szczególnej sytuacji kobiet pozbawionych wolności* [w:] Dziecko edukacyjne i pomocowe oferty małych ojczyzn [red.], T. Frąckowiak, Poznań- Wągrowiec 2005.

Agata Matysiak – Błaszczyk, *Marginalizacja kobiet poprzez izolację więzienną* [w:] Marginalizacja społeczna w problematyce pedagogiki społecznej [red.], K. Marzec-Holka, Bydgoszcz 2005.

Agata Matysiak – Błaszczyk, *Biografie kobiet pozbawionych wolności - próba interpretacji teoretycznej* [w:] Resocjalizacja, Prewencja, Wychowanie, Zeszyty Naukowe WSPiA , Poznań 2006.

Agata Matysiak – Błaszczyk, Kamila Słupska, Trzecia międzynarodowa konferencja naukowa „Dzieci i młodzież w przestrzeni wolności współczesnego świata”, Antoniewo, marzec 2006, [w:] Wychowanie w przestrzeni wolności współczesnego społeczeństwa, [red.], T. Frąckowiak, „Próby i Szkice Humanistyczne Tom 1/2007.

Agata Matysiak – Błaszczyk, *Pierwotne doświadczenia socjalizacyjne dzieci kobiet odbywających karę pozbawienia wolności* [w:] Dziecko i dzieciństwo w kręgu pytań i poszukiwań teoretyczno-badawczych [red.], K. Segiet, Warszawa 2007.

Agata Matysiak – Błaszczyk, *Socjalizacyjne konteksty konstruowania i społecznej kwalifikacji przestępczej biografii* [w:], B. Kromolicka, A. Radziejewicz-Winnicki, M. Noszczyk-Bernasiewicz [red.], Pedagogika społeczna w Polsce po 1989 roku. Przemiany w nauce, obecność międzynarodowa, kręgi tematyczne prac badawczych, Katowice 2007.

Agata Matysiak – Błaszczyk, Przygotowanie skazanych kobiet do opuszczenia zakładu karnego [w:], B. Skafiriak [red.], Pomoc postpenitencjarna w kontekście strategii działań resocjalizacyjnych, Kraków 2007.

Agata Matysiak – Błaszczyk, Ewa Włodarczyk, *Uwięzione macierzyństwo*, [w:] A. Czerkawski, A. Roter, A. Radziejewicz- Winnicki [red.], Zeszyt naukowy „Wokół problematyki upośledzenia i wsparcia społecznego” Nr 16/2007

Agata Matysiak – Błaszczyk, *Pedagog społeczny w pracy z osobami opuszczającymi zakłady karne*, [w:] B. Kromolicka [red.], Pedagog społeczny w meandrach środowiska lokalnego, Szczecin 2008.

Agata Matysiak – Błaszczyk, *Wolność jako źródło zagrożeń socjalizacyjnych dzieci i młodzieży*, [w:] Działania profilaktyczno

- resocjalizacyjne w praktyce wychowawczej, [red.], B. Dziecioł, Poznań 2009.

Agata Matysiak – Błaszczyk, *Sytuacja życiowa kobiet pozbawionych wolności – raport z badań*, [w:] Próby i szkice humanistyczne, T. 3/2009 [red.] P. Frąckowiak, Wielkopolska Wyższa Szkoła Społeczno – Ekonomiczna, Środa Wielkopolska, 2009.

Agata Matysiak – Błaszczyk, *Problem wolności osoby ludzkiej jako źródła zagrożeń* [w:] W stronę przywództwa edukacyjnego. Relacje podmiotów (w) lokalnej przestrzeni [red.], M.J. Śmiałek, Kalisz 2009.

Agata Matysiak – Błaszczyk A, Mirosława Ściupider, *Troska i wsparcie wobec seniorów- wyzwaniem współczesności* [w:] Auxilium Sociale Novum, nr 3-4, 2009.

Agata Matysiak – Błaszczyk, Kamila Słupska- Kwiatkowska, *Środowisko w perspektywie socjologiczno- pedagogicznej*, [w:] Animacja środowiska a edukacja i wychowanie na potrzeby jutra, [red.], K. Segiet, K. Słupska- Kwiatkowska, Gniezno 2010.

Agata Matysiak – Błaszczyk, Mirosława Ściupider, *Poznańskie doświadczenia asystentury rodzinnej*, [w:] Pomoc- wsparcie społeczne - poradnictwo. Od teorii do praktyki, M. Piorunek [red.], Toruń 2010.

Agata Matysiak – Błaszczyk, *Modna obyczajowość współczesnych dziewcząt* [w:] A. Cybal - Michalska, W. Segiet, D. Kopeć [red.], Studia z pedagogiki i nauk pogranicza, Poznań 2011.

Agata Matysiak – Błaszczyk, *Dziewczęta w procesie socjalizacji dysocjacyjnej* [w:] M. Piorunek M, J. Kozielska, A. Skowrońska – Pućka [red.], Rodzina, Młodzież, Dziecko. Szkice z teorii i praktyki pomocy psychopedagogicznej i socjalnej, Poznań 2013.

Agata Matysiak – Błaszczuk A, Ewa Włodarczyk, *Wywiad z Profesorem Jerzym Modrzewskim* [w:] *Pedagogika Społeczna* nr 39/ 2016.

Agata Matysiak – Błaszczuk, Ewa Włodarczyk, Jerzy Modrzewski, *Poznańska i (nie) tylko pedagogika społeczna*, [w:] *Studia Edukacyjne* nr 39/ 2016.

Agata Matysiak – Błaszczuk, *Wsparcie i pomoc oferowane kobietom - matkom przebywającym w Domu Matki i Dziecka w Krzywańcu- analiza innowacyjnego programu resocjalizacyjnego*, [w:] J. Kozielska, A. Skowrońska – Pućka [red.], *W kręgu działań pomocowych i poradniczych*, Poznań 2016.

Agata Matysiak – Błaszczuk, *Sytuacje trudne doświadczane przez kobiety pozbawione wolności*, [w:] H. Karaszewska H, E. Silecka- Marek [red.], *Sytuacje trudne w perspektywie jednostkowej i społecznej*, Poznań 2016.

Agata Matysiak – Błaszczuk, *Sprawozdanie z uroczystości jubileuszowej 70 urodzin i 45- lecia pracy naukowej prof. dr hab. Jerzego Modrzewskiego oraz Seminarium pedagogiki społecznej „Mistrzowie i nauczyciele pedagogiki społecznej”*, Poznań, 3 czerwca 2016 r,[w:] *Studia Edukacyjne* nr 39/ 2016.

Do obszaru pierwszego zaliczam także monografię podoktorską pt: *Sytuacja życiowa kobiet pozbawionych wolności*, Kraków 2010, ss. 262.

Monografia została poświęcona problematyce przestępczości kobiet. Przedmiotem zrealizowanych przeze mnie badań była specyficzna sytuacja życiowa wybranej kategorii osób, które w pewnym momencie doświadczanej przez siebie biografii zostały pozbawione wolności współtworząc zbiorowość pensjonariuszy instytucji więziennej. Celem badań, których wyniki zostały

pomieszczone w monografii była próba wyjaśnienia przyczyn, okoliczności, warunków, które wyznaczyły aktualny fragment biografii kobiet pozbawionych wolności naznaczając je jako osoby przestępcze. Diagnoza aktualnej sytuacji życiowej kobiet umożliwiła zarysowanie obrazu perspektywy dalszych fragmentów ich scenariusza życiowego, z uwzględnieniem niektórych kontekstów sytuacyjnych. Konteksty te mogą utrwaląć tendencję biograficzną np. stawania się osobą przestępczą, jak również mogą tę sytuację zamienić np. przydając jej formę społecznie akceptowaną lub tolerowaną. W książce wskazałam działania zmierzające do optymalizowania readaptacji społecznej osadzonych kobiet, a więc takich, które mogą przyczynić się do zmiany przewidywanych kolejnych fragmentów ich scenariusza biograficznego.

W monografii opisałam i wyjaśniłam multikauzalne związki przyczynowo - skutkowe, które determinowały zachowania przestępcze kobiet, kształtujące doświadczaną przez nie postać ich scenariusza życiowego. Zbieżne determinanty (dointerpretowane przez B. Hołysta) składają się na tzw. ogólny syndrom przestępczości, który określa sytuację uczestnictwa społecznego będącego efektem zaburzonego przebiegu procesu socjalizacji badanych kobiet. Innymi słowy rzecz ujmując; badane kobiety pozbawione wolności, zostały ukazane w całym dotychczasowym przebiegu ich biografii, z wyeksponowaniem przedmiotowo – podmiotowego ich udziału w warunkach określonego układu społeczno- kulturowego takiego, który uznał ujawniane przez nie cechy jako niezgodne z ogólnie przyjętymi w nim standardowymi wzorami społecznego uczestnictwa współtworzących je osób. Interesującym wydaje się tu być ta postać społecznego uczestnictwa, w której odgrywane przez kobiety w swoich scenariuszach biograficznych role, stoją w wyraźnej opozycji i są niezgodne ze standardowymi dla naszego społeczeństwa a regulującymi ich pełnienie normami formalno – prawnymi. Istotnym powodem zrealizowanych przeze mnie badań był ich walor prakseologiczny (pragmatyczny), zawarty w konstrukcji ustaleń i zabiegów minimalizujących z założenia prospektywne przestępcze zachowania kobiet. Wiedza na temat sytuacyjnych i podmiotowych czynników przestępczości składających się na sytuację życiową wybranej kategorii kobiet, ma przede wszystkim posłużyć do konstrukcji ustaleń, dyrektyw i poczynań wpływających na zmianę dotychczasowego scenariusza biografii badanych

kobiet, zmierzającego ku utrwalonym zachowaniom zgodnym z obowiązującymi w naszym społeczeństwie normami stanowionymi prawnie i obyczajowo. Zainteresowania badawcze problematyką przestępczości kobiet nie mają zbyt wielu zwolenników wśród polskich naukowców, co w konsekwencji powoduje, iż dysponujemy skromną bibliografią odnoszącą się do tej problematyki i nielicznymi badaniami wyjaśniającymi zachowania przestępcze kobiet. Mamy raczej do czynienia z przyczynkarskimi opracowaniami, które opisują i wyjaśniają tylko wybrany obszar zagadnień dotyczących kwestii karnej izolacji kobiet. Przestępczość kobiet jest tą kategorią problemową, która z całą pewnością powoduje zakłócenia w funkcjonowaniu społeczeństwa, wywierając negatywne skutki w wielu jego wymiarach, to też przestępczość kobiet możemy zaliczyć do problemów ogólnie określanych jako społeczne. Tym bardziej problematyka przestępczości kobiet zyskuje na znaczeniu, kiedy pod teoretyczny wgląd poddamy pełnione przez kobiety role społeczne i związane z nimi stereotypy. W sytuacji, kiedy mamy do czynienia ze wzrastającym procentem zabójstw dokonywanych przez kobiety nie do końca rozumiemy i potrafimy wyjaśnić specyfikę, dynamikę i odmienności swoistego charakteru przestępczości kobiet. Wciąż brakuje interdyscyplinarnych przedsięwzięć naukowych diagnozujących zjawiska związane z płciowymi różnicami i rozmiarami przestępczości kobiet i mężczyzn. Doniosłość problematyki przestępczości kobiet, w tym kształtowania się ich życiowej biografii oraz niewystarczający stan wiedzy o tym problemie dostatecznie uzasadnia moim zdaniem podjęty i zrealizowany przeze mnie projekt badawczy.

Drugi istotny obszar moich zainteresowań naukowych dotyczy opisu i wyjaśniania współcześnie odczuwanych przez Polaków problemów społecznych oraz sposobów ich minimalizowania, czy przewycięzania. Destabilizacja ładu społecznego i liczne spory toczące się na różnych poziomach drabiny społecznej towarzyszą polskiemu społeczeństwu. Jednak przede wszystkim w naszym kraju występują problemy związane z nieciągłością instytucjonalną, która rodzi szereg zjawisk destabilizujących system społeczny

jako całość². Jak pisze J. Modrzewski, nie ma prostej i jednoznacznej zależności pomiędzy jakoś pojmowanym łańcem społecznym a doświadczanymi przez społeczeństwa różnymi problemami, które z racji w zasadzie powszechnego ich postrzegania i kwalifikowania w danym układzie określa się czasami społecznymi³. A. Radziewicz-Winnicki słusznie wskazuje, że kumulowanie w postaci problemów społecznych licznych nierówności społecznych przyczynia się do występowania zbiorowego symptomu poczucia traumy i politraumy społecznej⁴. W społeczeństwie pluralistycznym zróżnicowane wartości kreują nowe zróżnicowane potrzeby ludzkie. Ich zaspokajanie odbywa się na różnych drogach (legalnych i nielegalnych). Życie społeczne jawi się jako mieszanina stanów uporządkowanych i chaotycznych, kształtowanych z jednej strony: niemożliwą do ogarnięcia liczbą zachowań konstruktywnie rywalizujących czy nastawionych konkurencyjnie, kooperujących i poddających się reżimowi organizacyjnemu, np. technologicznemu a więc tak czy inaczej zaplanowanych, zorganizowanych i zracjonalizowanych, ale z drugiej strony antynomicznymi wobec tych pierwszych działaniami podmiotowymi, wykreowanymi sytuacyjnie, wyzwolonymi emocjami, nastawionymi bardziej na destrukcję niż konstrukcję, z gruntu irracjonalnymi bądź naznaczonymi złą wolą. Na to wszystko nakładają się konkurencyjne dążenia, interesy i wartości rozmaitych struktur, zwłaszcza politycznych i ekonomicznych, których aktywność czy zaangażowanie w praktykę społeczną może zmierzać, zgodnie z ujawnianymi lecz i społecznie skrywanymi celami, do porządkowania sceny publicznej, ale także do jej destrukcji, przyczyniając się do kreacji stanów rzeczy, które określa się mianem problemów społecznych, społecznych patologii czy społecznego chaosu⁵. Problemy społeczne powstają w społeczeństwie w związku z pojawieniem się zjawisk, które niepokoją ludzi danego społeczeństwa, ponieważ co podkreśla J. Sztumski nie dają się one pogodzić z powszechnie uznanymi normami, wartościami, standardami i zasadami współżycia⁶. Warunkiem determinującym

² M. Marody, *Mechanizmy przekształcające łańce społeczne*, [w:] M. Marody, J. Wilkin, [red.], *Meandry instytucjonalizacji: dostosowanie Polski do Unii Europejskiej*, Kraków, 2002, s.164-165.

³ J. Modrzewski, *Studia i szkice socjopedagogiczne. Aktualia*, Poznań-Kalisz 2011, s.315.

⁴ A. Radziewicz-Winnicki, *Pedagogika Społeczna*, Warszawa 2008.

⁵ Ibidem, s.318-319.

⁶ J. Sztumski, *Problem społeczny*, [w:], *Encyklopedia Pedagogiczna XXI wieku*, Tom IV, Warszawa 2005, s.907.

pojawienie się problemu społecznego jest stan świadomości na co wskazuje K. Frysztacki dodając, że pojawiające się i narastające poczucie niepokoju, zagrożenia, sprzeciwu to mechanizm identyfikowania problemów oraz nadawania im społecznego charakteru⁷. Trafną i wyczerpującą definicję problemów społecznych zaproponował R. Maris, który uważa, że „problemy społeczne mogą być zdefiniowane jako ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą liczbę ludności, przez silne grupy, bądź przez charyzmatyczne jednostki, oraz które mogą być rozwiązane czy też którym można jakoś zaradzić”⁸.

W literaturze naukowej pojęcia kwestii społecznych i problemów społecznych traktowane są synonimicznie i zamiennie używane⁹. W nauce o polityce społecznej termin problem społeczny niejednokrotnie traktowany jest jako dolegliwość, zakłócenie, występujące w życiu zbiorowym, natomiast kwestia społeczna dotyczy takich procesów, które odznaczają się szczególną dotkliwością dla potencjału osobowego społeczeństwa, są następstwem niedostosowania sposobu, w jakim funkcjonuje społeczeństwo do podstawowych potrzeb indywidualnych i zbiorowych, nie są możliwe do rozwiązania siłami pojedynczych grup ludzkich. Cechami kwestii społecznych są; występowanie na masową skalę trudnych sytuacji życiowych jednostek i grup, utrwalające się upośledzenie poszczególnych środowisk i kategorii ludności, piętrzące się konflikty zakłócające funkcjonowanie społeczeństwa¹⁰.

W wyjaśnianiu źródeł kwestii społecznych mam na względzie, iż są one uwarunkowane konkretnym porządkiem społecznym, któremu zagrażają i implikują przekonania o możliwości przewyciężania tych zagrożeń. W socjologii problemów społecznych są dokonywane próby typologicznego uporządkowania podstawowych perspektyw ujmowania problemów pojawiających się w społeczeństwach. Według Rubingtona i Weinberga są to

⁷ K. Frysztacki, *Problemy społeczne*, [w:], Encyklopedia Socjologii, Tom III, Warszawa 2000, s. 205.

⁸ K. Frysztacki, *Socjologia problemów społecznych*, Warszawa 2009, s. 20.

⁹ B. Rysz- Kowalczyk, *Teoria kwestii i problemów społecznych*, [w:] G. Firlit-Fesnak, M. Szyłko-Skoczny [red.], *Polityka Społeczna*, Warszawa 2007, s. 185.

¹⁰ J. Danecki, *Kwestie społeczne- istota, źródła, zarys diagnozy*, (w:) A. Rajkiewicz, J. Supińska, M. Książkowska (red.), *Polityka Społeczna*, Warszawa 1996, s. 111.

perspektywy patologii społecznych, dezorganizacji społecznej, konfliktu wartości, zachowań dewiacyjnych, naznaczenia, perspektywa krytyczna¹¹. Natomiast R.W. Maris analizując źródła problemów społecznych ich rozwiązania oraz słabe strony poszczególnych teoretycznych punktów widzenia podaje siedem orientacji: perspektywę wymiany, perspektywę strukturalną, perspektywę konfliktu, symboliczny interakcjonizm i naznaczenie, perspektywę funkcjonalną, perspektywę dewiacji, perspektywę socjobiologiczną¹². J. Urry przedstawia stanowisko, że nowe zjawiska, trendy z jednej strony zasilają przemiany cywilizacyjne, ale tworzą także zjawisko offshoringu wytwarzającego migotliwe sieci relacji w takich dziedzinach jak: gospodarka, ekonomia, władza. Głównym celem offshoringu jest obniżenie kosztów, co może doprowadzać do przemieszczania dóbr, zasobów i kapitału¹³.

W literaturze przedmiotu spotykamy pogląd, iż zjawiska zaliczane do patologii społecznej np., dewiacja, dezorganizacja, anomia, to te które stanowią problemy społeczne danego społeczeństwa¹⁴. Problemy społeczne według niektórych autorów pojmowane są jako odchylenia od obowiązujących zasad, zboczenia w stosunku do obowiązującego porządku społecznego, a ich przyczyn doszukują się w braku spójności, napięciach występujących w różnych strukturach społecznych, czy skłonnościach ludzi do postępowania anomijnego¹⁵.

W dobie relatywizmu moralnego, mamy do czynienia z wyraźnym klimatem przyzwolenia do naruszania norm prawnych. Dowodem jest rozpowszechnione w Polsce zjawisko korupcji, które sytuuje nasz kraj w piątej dziesiątce badań „International Transparency”¹⁶. W ujęciu M. Jarosz „codziennie ujawniane przez prasę, telewizję i radio afery, przekręty, skandale i mataczenia przekonują, że stają się one w Polsce niemal normą. Upowszechnia się przekonanie, że kradnie każdy, kto dysponuje majątkiem państwowym.

¹¹ K. Frysztacki, *Problemy społeczne*, (w:), *Encyklopedia Socjologii*, Tom III, Warszawa 2000, s. 207

¹² K. Frysztacki, *Socjologia problemów społecznych*, Warszawa 2009.

¹³ J. Urry, *Offshoring*, Warszawa 2015.

¹⁴ A. Nowak, E. Wysocka, *Problemy i zagrożenia społeczne we współczesnym świecie*, Katowice 2001.

¹⁵ Por. J. Sztumski, *Problem społeczny jako przedmiot badań socjologii*, *Studia Socjologiczne* 1997. nr3, I. Pospiszyl, *Patologie Społeczne*, Warszawa 2010.

¹⁶ J. Leszkowicz-Baczyński, *Wartości i interesy jako efekt zmian mentalnych społeczeństwa posttransformacyjnego*, [w:] Z. Drozdowicz, Z.W. Puślecki [red.], *Adaptacja przez transformacje*, Warszawa 2001.

Poszczególne przypadki różnią tylko: wartość zawłaszczzonego majątku, stopień zakonspirowania afery i szczelność parasola ochronnego rozpiętego nad biznesmenami przez przedstawiciela grupy trzymającej władzę¹⁷. Przestępstwo w wielu społeczeństwach w tym również i w Polsce często identyfikuje się z ubóstwem, biedą grupą underclass. Termin kryminalizacja ubóstwa nie bez przyczyny odnosi się do miejsc, przestrzeni (np. niebezpieczne dzielnice, getta, slumsy), które zajmowane są przez członków wywodzących się z klas najniższych według stratyfikacyjnej drabiny społecznej. Można przypuszczać, że ludzie popełniający przestępstwa pochodzący z underclass, może nigdy by go nie popełnili, gdyby nie niewydolne państwo, które w swym funkcjonowaniu powinno spełniać funkcje opiekuńcze i socjalne właśnie nad tą kategorią osób w jakiś sposób wykluczonych, lub narażonych na wykluczenie, wiedząc, iż pogłębiające się społeczne rozwarstwienie generuje procesy marginalizacji. Wykluczenie społeczne najczęściej dotyczy osób bezrobotnych, ubogich, posiadających niskie kwalifikacje zawodowe i edukacyjne, ponadto charakteryzujących się niezaradnością życiową, czy też syndromem wyuczonej bezradności. Z gruntu rzeczy osoby te narażone są na ustawiczne rytuały ich symbolicznego naznaczenia piętnem osób odrzuconych, upokorzonych, nieprzydatnych. Nie dziwi, więc fakt, iż osoby te chcąc wyjść z niepokornego odrzucenia same popadają w samoodrzucenie i odrzucają tych, którzy ich odrzucili¹⁸. Najczęściej posługując się metodami i środkami nieakceptowanymi społecznie obwarowanymi sankcjami zapisanymi w przepisach prawa. Jak pisze Z. Bauman „strategia „odrzucenia odrzucających” szybko przenika do stereotypu odrzuconego.

W obecnej sytuacji społecznej jesteśmy świadkami, wielu zachodzących zmian, pogłębiających stan społecznego rozwarstwienia, utrwalania i pogłębiania zjawisk kwalifikowanych jako problemy społeczne, wyznaczających aktualną i perspektywiczną sytuację egzystencjalną i społeczną obywateli budowanego w Polsce państwa demokratycznego w globalizującym

¹⁷ M.Jarosz, *Władza Przywileje Korupcja*, Warszawa 2004, s.67.

¹⁸ Badania na ten temat przeprowadzili W. Lloyd, Mc. Clorkle i R.R. Korn, które udowadniają iż więzienia to miejsce w którym izolowani uczą się fachu przestępczości i internalizują postawy odrzuconych ze społeczeństwa, aby w dalszym etapie na wolności odrzucać tych, którzy ich narazili na wykluczenie.

się świecie¹⁹. Wśród zagrożeń o charakterze społecznym szczególnie niebezpieczne są te, które mają charakter patogeny, i które w konsekwencji powodują załamanie prawidłowego funkcjonowania jednostek i grup, wśród których wymienić możemy: trwałe bezrobocie, alkoholizm, narkomania, przemoc, prostytutka, hazard oraz nowe, wynikające z technicyzacji życia np., nowe uzależnienia od komputera, Internetu, telewizji, telefonu komórkowego, odtwarzaczy DVD, MP3 itp. Współczesne środowiska lokalne ulegają dynamicznym przekształceniom, ich mieszkańcy doświadczają licznych problemów, które wymagają socjalnej interwencji. Społeczności ewoluują od zamkniętych, wyizolowanych, spójnych zawodowo, ekonomicznie, kulturowo, w kierunku społeczności otwartych pod względem terytorialnym, społecznym, kulturowym, komunikacyjnym, edukacyjnym, gospodarczym i politycznym²⁰, w których widoczna jest wysoka potrzeba powoływania instytucji wsparcia i opieki dla ludzi, którzy samodzielnie nie potrafią przezwyciężyć doświadczanych problemów.

W drugim obszarze badawczym interesują mnie współczesne problemy społeczne, mechanizmy ich wyłaniania oraz sposoby przezwyciężania. Efektem moich dociekań naukowych są następujące artykuły:

Agata Matysiak – Błaszczyk, Mirosława Ściupider, *Voluntary work; experiences and opinions of voluntary Workers. Research report* [w:] Social Work. Between theory and practice. Part 1, Poznań-Kalisz 2011.

Agata Matysiak – Błaszczyk, Jerzy Modrzewski, *Odmiany współczesnego polskiego problemu rodzinnego* [w:] M. Piorunek, J. Kozielska, A. Skowrońska – Pućka [red.], *Rodzina, Młodzież, Dziecko. Szkice z teorii i praktyki pomocy psychopedagogicznej i socjalnej*. Poznań 2013.

¹⁹ Szerzej na temat zmian zachodzących w społeczeństwie w okresie transformacji odwołuję do pozycji: H. Domański, A. Ostrowska, A. Rychard, *Niepokoje Polskie*, Warszawa 2004, A. Giza-Poleszczuk, M. Marody, A. Rychard, [red.], *Strategie i system. Polacy w obliczu zmiany społecznej*, Warszawa 2000, M. Ziółkowski [red.], *Ludzie przełomu tysiąclecia a cywilizacja przyszłości*, Poznań 2001, P. Sztompka [red.], *Imponderabilia wielkiej zmiany. Mentalność, wartości i więzi społeczne czasów transformacji*, Warszawa-Kraków 1999.

²⁰ B. M. Nowak, *Problemy społeczne i patologie w środowisku lokalnym- komunikat z badań*, [w:] *Auxilium Sociale Novum*, Katowice 2009, nr 1-2.

Agata Matysiak – Błaszczyk, Mirosława Ściupider, *Voluntary work: experiences and opinions of voluntary workers. Research report* [w:] Edukacja dorosłych- możliwości i pułapki w zglobalizowanym świecie. *Vzdělávání dospělých – příležitosti a úskalí v globalizovaném světě*, J. Veteška, J. Salivarová (eds.), Praha 2013.

Agata Matysiak – Błaszczyk, Kamila Słupska, *Wybrane problemy społeczne środowisk wiejskich (ze szczególnym uwzględnieniem kwestii edukacji młodego pokolenia wsi)* Studia Edukacyjne nr 25/2013.

Agata Matysiak – Błaszczyk, *Biograficzny i społeczny wymiar przestrzeni penitencjarnej- zarys problemu (głos drugi)*, [w:] P. Stępnik [red.], *Blaski i cienie współczesnej przestrzeni penitencjarnej. Człowiek a system*, Poznań 2014.

Agata Matysiak – Błaszczyk, Joanna Rajewska de Mezer, *Społeczny wymiar mediacji nieletnich*, [w:] Studia Edukacyjne nr 39/ 2016.

Agata Matysiak – Błaszczyk, *Nasze wybory nas kształtują, nasze decyzje o nas świadczą, nasze działania mają konsekwencje - o skuteczności oddziaływań resocjalizacyjno terapeutycznych podejmowanych wobec nieletnich uczęszczających do Ośrodka Kuratorskiego nr 3 w Poznaniu - artykuł po pozytywnej recenzji oddany do pracy zbiorowej.*

Obecnie wspólnie z dr Barbarą Jankowiak przygotowuję publikację, która będzie poświęcona metodom wspierania rozwoju oraz pomocy psychologiczno – pedagogicznej dla młodzieży.

Podsumowując moją działalność w dwóch wskazanych obszarach naukowych pragnę dodać, że za działalność naukową byłam doceniona przez Władze Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w roku 2011 nagrodą zespołową III stopnia Rektora UAM.

6. Działalność dydaktyczna i organizacyjna

Na Wydziale Studiów Edukacyjnych UAM w Poznaniu jestem aktywnie zaangażowana w prace dydaktyczne i organizacyjne. Realizuję zajęcia na niemalże wszystkich specjalnościach pierwszego stopnia, ponieważ prowadzę moduł Teorie Środowisk Wychowawczych, który został opracowany przez zespół pracowników Zakładu Badań Środowisk Wychowawczych, którym kieruje prof. dr hab. Jerzy Modrzewski. Na studiach uzupełniających magisterskich prowadzę następujące moduły na specjalnościach Poradnictwo i Pomoc Psychopedagogiczna, Profilaktyka i Interwencja Kryzysowa, Socjologia Problemów Społecznych, Profilaktyka Psychopedagogiczna, Praca Socjalna, Animacja Środowisk Lokalnych, Teoretyczne Podstawy Profilaktyki. Do wskazanych przedmiotów opracowałam autorskie programy kształcenia.

W działalności dydaktycznej i organizacyjnej za niezwykle istotny uważam aktywny udział w opracowywaniu programów kształcenia nowych specjalności aktualnie już prowadzonych na Wydziale; Poradnictwo i Pomoc Psychopedagogiczna, Profilaktyka i Interwencja Kryzysowa (wspólnie z pracownikami Zakładu Poradnictwa Społecznego pod naukowym kierownictwem prof. dr hab. Magdaleny Piorunek). Z wymienionym zespołem brałam udział w projekcie pt: „Kontynuacja kariery”- kompleksowy program outplacementu dla pracowników oświaty subregionu pilskiego, zwolnionych lub zagrożonych zwolnieniem z pracy. Celem głównym projektu było nabycie nowych kwalifikacji przez 175 osób pracowników oświaty wspomnianego subregionu przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem z pracy z przyczyn pracodawcy. W projekcie przeprowadzałam zajęcia na studiach podyplomowych z Pomocy psychologiczno-pedagogicznej i poradnictwa.

Uczestniczyłam także w opracowywaniu, zgodnie ze standardami Unii Europejskiej, programu zajęć specjalności „praca socjalna”, prowadzonej przez Zakład Pedagogiki Społecznej i Zakład Badań Środowisk Wychowawczych na Wydziale Studiów Edukacyjnych UAM.

Jestem współautorką [z dr J. Twardowską - Rajewską] programu kształcenia Studiów Podyplomowych prowadzonych na Wydziale Studiów Edukacyjnych UAM „Asystent Rodziny”. Ponadto w roku akademickim

2014/2015 prowadziłam zajęcia dla doktorantów z Wydziału Prawa i Administracji, Wydziału Chemii, Wydziału Nauk Geograficznych i Geologicznych UAM z zakresu kształcenia psychopedagogicznego - co traktuję jako wyróżnienie mojej osoby przez władze UAM. Prowadzę także zajęcia na Studiach Podyplomowych z Pomocy Psychopedagogicznej i Coachingu na Wydziale Studiów Edukacyjnych UAM. Jestem promotorem 179 prac licencjackich i 29 prac magisterskich. Od wielu lat czynnie uczestniczę w seminarium doktorskim wspierając prof. dr hab. Jerzego Modrzewskiego w pracy z doktorantami.

Posiadam ukończony kurs pt „Podstawy e-learningu”, zrealizowany w ramach projektu „UAM; Unikatowy absolwent = Możliwości. Wzrost potencjału dydaktycznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza poprzez proinnowacyjne kształcenie w języku angielskim, interdyscyplinarność, e-learning, inwestycje w kadry”- 2011 oraz Szkolenie w ramach projektu „Opracowanie i wdrożenie kompleksowego systemu pracy z uczniem zdolnym” realizowane przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w ramach III Priorytetu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (Działanie 3.3.3) współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego; Rozpoznawać ,wspierać, rozwijać - zdolny uczeń w systemie edukacji, 11-13 grudzień 2014. Brałam udział w warsztacie szkoleniowym potwierdzony certyfikatem „Rozpoznawanie preferencji i motywacji wychowanków metodą prof. Georga Nelsona, 25-26 maja 2015 roku.

Za działalność dydaktyczną byłam wielokrotnie nagradzana przez Władze Wydziału i Rektora UAM:

1. Nagroda Rektora UAM- zespołowa II stopnia za działalność dydaktyczną przyznana w roku 2011.
2. Nagroda Rektora UAM- indywidualna III stopnia za działalność dydaktyczną przyznana w roku 2012.
3. Nagroda Dziekana WSE Wiesława Ambrozika za działalność organizacyjną i zaangażowanie w realizację projektów naukowych, dydaktycznych sprzyjających rozwojowi WSE w latach 2002-2008.

4. Nagroda Dziekana WSE Zbyszko Melosika za wyróżniającą się działalność na rzecz Wydziału w roku akademickim 2014/2015.
5. Liczne dyplomy uznania, wyróżnienia i podziękowania władz WSE UAM w kadencjach od 2002 roku za zaangażowanie w prace projakościowe na Wydziale Studiów Edukacyjnych pozwalające wypracować rozwiązania sprzyjające doskonaleniu procesu jakości kształcenia.

Podjęmowana przeze mnie praca organizacyjna na Wydziale Studiów Edukacyjnych UAM obejmuje wiele obszarów. Od roku 2010 pełnię funkcję Pełnomocnika Dziekana WSE ds. ECTS. W każdym semestrze trwania roku akademickiego przeprowadzam badania ankietowe dotyczące nakładu pracy studenta (około 500 studentów), które analizuję i na ich podstawie Komisja ds. Zapewnienie Jakości Kształcenia modyfikuje programy kształcenia na wszystkich prowadzonych na WSE specjalnościach studiów pierwszego i drugiego stopnia. Prowadzę stałą współpracę z koordynatorami specjalności w odniesieniu do aktualizacji sylabusów. W ramach wdrażania na Wydziale Studiów Edukacyjnych Krajowych Ram kwalifikacyjnych brałam udział w kilkunastu konferencjach i szkoleniach z tego zakresu, aby następnie pełnić rolę wydziałowego trenera rozwijającego u pracowników WSE umiejętności opracowywania programów studiów i sylabusów. Jestem członkiem zespołu ds. wprowadzania Krajowych Ram Kwalifikacyjnych na WSE (od 2012 roku). Pracuję w Komisji Dydaktycznej WSE (od 2008 roku), w Zespole ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na WSE (od 2012 roku). Brałam aktywny udział w pracach zespołu przygotowującego raport samooceny WSE UAM Poznań dla potrzeb Państwowej Komisji Akredytacyjnej. Nadmienię, że WSE otrzymał wyróżniającą ocenę za skuteczność stosowanego na WSE wewnętrznego systemu zapewnienia i zarządzania jakością kształcenia.

W kadencji 2012 - 2016 byłam członkiem Rady Wydziału Studiów Edukacyjnych. Wielokrotnie uczestniczyłam jako członek, egzaminator i sekretarz komisji rekrutacyjnych. W udziale przypadł mi także zaszczyt pełnienia funkcji protokolantki Zespołu ds. habilitacji (dr M. Granosika). Byłam opiekunem praktyk na specjalności Praca Socjalna. Pełniłam także funkcję wicedyrektora Instytutu Nauk Edukacyjnych w PWSZ w Lesznie. Do moich

obowiązków należało opracowywanie programów kształcenia, układanie planów zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, zapewnienie jakości kształcenia na kierunku Pedagogika, przeprowadzanie ankiet ewaluacyjnych w odniesieniu do oceny pracy nauczycieli akademickich, reprezentowanie Instytutu w środowisku lokalnym. Z powodu licznych obowiązków naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych z pełnionej funkcji dobrowolnie zrezygnowałam.

Od 2015 roku jestem członkiem Komisji ds. Potwierdzania Efektów Uczenia się na WSE [Ukończyłam szkolenie z zakresu Potwierdzania Efektów Uczenia się na WSE UAM- 21 kwietnia 2016].

Pełnię funkcję opiekuna studenckiego Koła Naukowego Pracy Socjalnej „Liczy się Człowiek” z którym realizuję wiele przedsięwzięć o charakterze naukowym i pomocowym <http://www.wse.amu.edu.pl>. Celem naszej działalności jest: prowadzenie badań z uwzględnieniem różnych aspektów pedagogiki społecznej i pracy socjalnej oraz wdrażania ich wyników do praktyki. Wymiana doświadczeń z instytucjami oraz organizacjami naukowymi i społecznymi w kraju, prowadzenie działalności naukowo-badawczej (uczestnictwo w seminariach i konferencjach, udział w projektach badawczych, organizowanie konferencji, debat, prezentacji, warsztatów itp.). Rozwijanie umiejętności organizacyjnych i interpersonalnych członków Koła, kreowanie nowych przedsięwzięć w zakresie wybranych działań prospołecznych i inicjatyw obywatelskich. Organizowanie akcji pomocowych, z których dochód jest przeznaczany na szczytne cele np.: paczki dla potrzebujących, okazjonalne kiermasze.

Do istotnej działalności organizacyjnej zaliczam udział w organizowaniu seminariów i konferencji o zasięgu krajowym i międzynarodowym. I tak od 2015 roku brałam udział w następujących wybranych konferencjach:

Międzynarodowa konferencja naukowa: Relacje podmiotów (w) lokalnej przestrzeni edukacyjnej. Organizator: UAM i Sekcja Pedagogiki Społecznej KNP PAN. Kalisz, październik 2008, organizacja konferencji i referat plenarny.

Międzynarodowa konferencja i warsztaty kół naukowych- Lüneburg 2006- organizacja i prowadzenie konferencji.

Ogólnopolska konferencja naukowa: Człowiek w obliczu wykluczenia i marginalizacji społecznej. Obszary ryzyka i szanse reintegracji. Organizator: Uniwersytet Warmińsko- Mazurski, Olsztyn, wrzesień 2005, referat plenarny.

Polsko – niemiecka konferencja naukowa: Dzieci i młodzież w przestrzeni wolności współczesnego świata. Organizator: Zakład Pedagogiki Społecznej UAM, Wągrowiec, marzec – kwiecień 2006, referat plenarny

Ogólnopolska konferencja naukowa: Pedagogika społeczna w Polsce po 1989 roku. Organizator: PWSZ Gorzów Wlkp 2006, referat plenarny.

Międzynarodowa konferencja naukowa: Socjalna pedagogika, socjalna praca a socjalna andragogika – aktualne teorie a prace. Organizator: Presovska univerzitetu w Presovie, Spisska Nova Veś, październik 2007, referat plenarny.

Ogólnopolska konferencja naukowa: Edukacja dla wszystkich. Uniwersytet Warszawski, na 50 lecie Katedry Pedagogiki Społecznej. Warszawa, listopad 2007, głos w dyskusji.

Ogólnopolska konferencja naukowa: Pedagog społeczny w meandrach środowiska lokalnego. Organizator: Uniwersytet Szczeciński, 5-6 czerwiec 2007, referat plenarny.

Regionalna konferencja naukowa: Dziecko i dzieciństwo. W kręgu pytań i poszukiwań teoretyczno-badawczych. Organizator GWSHM Milenium, Gniezno 2007, referat plenarny.

Międzynarodowa konferencja naukowa: Dom i ojczyzna we współczesnym świecie. Organizator: Uniwersytet Warszawski – Międzykulturowe Centrum Adaptacji Zawodowej. Serock k. Warszawy, 14- 15 listopada 2007.

Międzynarodowa konferencja naukowa: Praca socjalna i pomoc społeczna – Nowe problemy i wyzwania. Organizator: Wielkopolska Wyższa Szkoła Społeczno – Ekonomiczna i Zakład Pedagogiki Społecznej UAM, maj 2008, referat plenarny.

Ogólnopolska konferencja naukowa: Kapitał społeczny a nierówności – kumulacja i redystrybucja, organizowana przez Uniwersytet w Bydgoszczy, Bydgoszcz, czerwiec 2008, referat plenarny.

Międzynarodowa konferencja naukowa: Kuratela sądowa w zapobieganiu przestępczości i patologii społecznej w środowisku lokalnym. Organizator: UAM WSE, Wielkopolskie Stowarzyszenie Kuratorów Sądowych, Sąd Okręgowy w Poznaniu, Rada Terenowa ds. Readaptacji Skazanych Województwa Wielkopolskiego, 12-14 maja 2008, Piła, referat plenarny.

Międzynarodowa konferencja naukowa; Pedagogika społeczna w Europie Środkowej. Stan obecny i perspektywy. Brno – kwiecień 2009

Seminarium Naukowe pt. Kobieta i dziecko w izolacji więziennej, czerwiec 2009, Krzywaniec- Zielona Góra

Międzynarodowa konferencja naukowa: Poradnictwo społeczne i wsparcie społeczne w biegu życia człowieka, Poznań 16-IV- 2010 - referat plenarny.

Międzynarodowa konferencja naukowa: Dylematy pedagogiki społecznej w postmodernistycznym świecie, 19-20-IV Brno 2012- referat plenarny.

Ogólnopolska Konferencja DZIECKO – MŁODZIEŻ – RODZINA jako adresaci pomocy psychopedagogicznej i socjalnej, UAM WSE 23 X 2012- referat plenarny. Prowadzenie sekcji.

Ogólnopolska konferencja naukowa: Nieletnie rodzicielstwo - aspekty prawne, instytucjonalne i społeczne. Od teorii do praktyki 7-XI- 2012 – referat plenarny.

Ogólnopolska konferencja naukowa: Współczesne zagrożenia wychowawcze 24-V-2012- referat plenarny.

V Zjazd Pedagogów Społecznych: Pedagogika społeczna w służbie człowiekowi i wartościom w XXI wieku. W poszukiwaniu nowych metod integracji i rozwoju społecznego, 26-28.11.2013, Jachranka, głos w ramach panelu: Wolna Trybuna Zjazdowa

Seminarium Naukowe: Młodość i starość – razem czy osobno? Perspektywa pedagogiczna, 28. 05. 2014, referat plenarny.

IV Polskie Sympozjum Penitencjarne: Blaski i cienie współczesnej przestrzeni penitencjarnej. Człowiek a system”, 13-15 listopada 2013, Kalisz, referat plenarny.

Ogólnopolska Konferencja Naukowa: Obszary poradnictwa i wsparcia społecznego. Tradycyjne i alternatywne strategie, formy, metody pomocy, 22.10.2014, referat plenarny.

Ogólnopolska Konferencja Naukowa: Obszary poradnictwa i wsparcia społecznego. Tradycyjne i alternatywne strategie, formy, metody pomocy, 22.10.2014, (referat i prowadzenie sesji plenarnej)

IV Transdyscyplinarne Sympozjum Badań Jakościowych Poznań 27- 30 maj 2015, referat plenarny.

II Ogólnopolskie Forum Studiów Nad Bezpieczeństwem Człowiek-Technika- Środowisko, Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznań 19-20 maj 2015, referat plenarny .

III Międzynarodowa konferencja naukowa: Uwarunkowania efektywności wsparcia osób zagrożonych ekskluzją społeczną, 25-26 maj, WWSSE Środa Wlkp- referat plenarny.

Ogólnopolska Konferencja Naukowa Resocjalizacja, Readaptacja i Reintegracja w Przestrzeni Społecznej. Mity i Prawdy. Warszawa 2016- referat plenarny.

Konferencje z udziałem biernym od 2010 roku (wybrane konferencje).

Ogólnopolska konferencja naukowa Studia Edukacyjne - Teoria - Praktyka - Rzeczywistość- UAM, Obrzycko 20-21-V- 2010.

Konferencja Naukowa Pedagogika jako kierunek kształcenia i dyscyplina naukowa. Między tradycyjnym etosem a komercjalizacją, UAM WSE w Poznaniu, Gułtowy 22-23 V 2011.

Konferencja Naukowa Wartości, symbole i znaki dobra na drogach życia uczonego, Środa Wielkopolska 2012.

Ogólnopolska konferencja naukowa. Edukacja i struktura Sołeczna, UAM-WSE, 28-29- VI-2012.

Krajowe Ramy Kwalifikacyjne. Budowa programów studiów na bazie efektów kształcenia, Szczecin 2010.

Krajowe Ramy Kwalifikacyjne, UMK Toruń 2011.

Konferencje ekspertów bolońskich- Poznań- UAM – 2011, 2012.

Konferencja z okazji 20-lecia Wydziału Studiów Edukacyjnych 1993 – 2013: Wieloznaczność tożsamości pedagogiki współczesnej, Poznań 2013.

Forum dla rodziny. Polityka rodzinna jako wspólne zadanie wielu ministerstw i sektora prywatnego, Poznań 2013.

Międzynarodowa Konferencja Naukowa: Młodzież czasów przemian społeczno – kulturowych. Od kontekstów teoretyczno-empirycznych do praktyki socjalno-wychowawczej w perspektywie międzynarodowej, Poznań 2014.

Konferencja Jubileuszowa zorganizowana przez Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka w Poznaniu z okazji 25- lecia Konwencji o Prawach Dziecka i 30 - lecia TKOPD, Prawa Dziecka. Lubię to, Poznań 18.11.2014.

Ogólnopolska konferencja: Rozpoznać, wspierać, rozwijać- zdolny uczeń w systemie edukacji, Poznań 11- 13 . 12. 2014.

Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa: Konflikt społeczny. Uwarunkowania – specyfika – przewyciężanie – skutki, Poznań 12.12. 2014.

Międzynarodowa Konferencja Naukowa: Edukacja i kultura. Rozproszenia i (re) integracje tożsamości. Implikacje dla kształcenia na studiach uniwersyteckich, 15-16. 01. 2015.

Międzynarodowa konferencja naukowa: Za kurtyną resocjalizacji. Zdemoralizowana współczesność, UMK Toruń 27.03. 2015.

Międzynarodowa konferencja naukowa: Za kurtyną resocjalizacji. Zdemoralizowana współczesność, UMK Toruń 08.04. 2016.

Konferencje z referatem wygłaszanym na zaproszenie organizatorów

Międzywydziałowa konferencja naukowa: Patologie społeczne wśród dzieci i młodzieży, 31. 05. 2014, WSPiA Poznań, tytuł wystąpienia; Zachowania dewiacyjne dziewcząt.

Konferencja naukowa pt. Rozwarstwienie społeczne. Poziom życia w Polsce i Wielkopolsce, 14. 01. 2014, Kalisz, tytuł wystąpienia; Ubóstwo i nierówności edukacyjne dzieci w Polsce.

7. Popularyzacja nauki

Popularyzacja nauki oraz współpraca ze środowiskiem lokalnym stanowią dla mnie bardzo istotny element pracy dydaktyczno- naukowej. Od kilkunastu lat współpracuję z instytucjami sektora wymiaru sprawiedliwości i pomocy społecznej w województwie wielkopolskim i lubuskim. Aktywnie współpracuję i konsultuję lokalne projekty realizowane z pracownikami Ośrodka Kuratorskiego nr. 3 w Poznaniu: projekt „Nie daj się nabić w butelkę” - powiązany z wyjazdem do centralnego Ośrodka sportu w Wałczu - od wiosny do jesieni 2015 (grant Wydział Zdrowia Poznań), projekt „Lato bezpieczne i na wesoło” - dofinansowanie do półkolonii letnich 2015 (o grant Rada Osiedla Stare Miasto Poznań), projekt „W punkt” - Program Społecznik 2.0 II edycja konkursu „Spółdzielnia pomysłów”, kampania 19 dni przeciwko przemocy rówieśniczej - Współpraca z Fundacją „Po drugie”, konferencja dotycząca wypracowania

procedur związanych z przymusowym odbiorem dzieci „Fundacja Nie Wykluczaj Mnie”- maj 2016 jako konsultant pedagogiczny, III Festiwal Teatralny w Szamotułach „Wychowanie przez teatr”, konkurs Fotograficzny „Młode Stare miasto” (grant urząd miasta, projekt „Kiedy zostanę mamą i tatą” współpraca z Fundacja Po drugie, projekt „Dziedziniec Stare Miasto” (grant Urząd Miasta Poznania), projekt „Ferie zimowe w mieście” (grant staromiejski Rada Osiedla Stare Miasto Poznań).

Współpracuję także z Aresztem Śledczym w Poznaniu, Zakładem Karnym w Krzywańcu, Zakładem Poprawczym w Poznaniu oraz wieloma instytucjami pomocy społecznej.

W 2008 roku uczestniczyłam w międzynarodowych warsztatach kół naukowych w Uniwersytecie w Lüneburgu (na wyjeździe studyjnym przebywałam w roli opiekuna koła naukowego Pracy Socjalnej „Liczy się człowiek” i organizatora warsztatów). Wyjazd ten zainicjował wieloletnią współpracę z pracownikami naukowymi z Niemiec przejawiającą się w organizacji międzynarodowych konferencji i wspólnych publikacji np.; „Dzieci i młodzież w przestrzeni wolności współczesnego świata”, Antoniewo, marzec 2006, „Praca socjalna i pomoc społeczna – Nowe problemy i wyzwania”, Środa Wielkopolska 26- 27 maja 2008. W Niemczech wielokrotnie hospitowałam instytucje pomocy społecznej przeznaczone dla młodzieży i osób dorosłych, w tym także tych, którzy przekroczyli normy prawne.

Popularyzacja nauki to także wygłaszane prelekcje, wykłady i szkolenia dla pracowników rozmaitych służb, których misją jest niesienie pomocy i wsparcia osobom potrzebującym. Wielokrotnie uczestniczyłam w takich wydarzeniach na zaproszenie dyrekcji wielu instytucji. Wspólnie ze studentami uzupełniających studiów magisterskich specjalności Poradnictwo i Pomoc Psychopedagogiczna na module Animacja Środowisk Lokalnych opracowujemy i wprowadzamy do praktyki liczne projekty wpływające na modernizację wielu środowisk lokalnych miasta i wsi. Jestem zapraszana jako juror w konkursach organizowanych przez służbę więzienną.

Uczestniczyłam także w zagranicznych konferencjach w Brnie, gdzie odbyły się spotkania pedagogów społecznych z Polski, Czech i Słowacji, na których

projektowane były wspólne badania nad sytuacją życiową rozlicznych kategorii zagrożonych socjalnie i obyczajowo w naszych krajach i formami ich minimalizowania i rozwiązywania. W maju bieżącego roku brałam udział w roli prelegenta w: INTERNATIONAL SCIENTIFIC STUDENTS' CAMP PEDAGOGUES IN FACE OF THE PROBLEM OF MARGINALIZATION OF INDIVIDUALS AND SOCIAL GROUPS.

Współpracuję z członkami Sekcji Pedagogiki Społecznej KNP PAN, jestem Członkiem Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego – oddział poznański, Członkiem Polskiego Towarzystwa Penitencjarnego – oddział poznański, Członkiem Pracowni Profilaktyki Społecznej, Resocjalizacji i Readaptacji Społecznej.

Moją osobowość naukową kształtowały lektury i spotkania z takimi osobami jak: prof. J. Modrzewski, prof. T. Frąckowiak, prof. P. Stępnik, prof. W. Ambrozik i prof. UAM dr hab. K. Segiet. To właśnie w atmosferze naukowych dyskursów, spotkań, projektów, zrodziło się moje wejście na drogę twórczych poszukiwań i eksploracji skoncentrowanych na problematyce teorii socjalizacji i problemów społecznych.

Agata Matysiak-Biaszczyk